



Datum van inontvangstneming : 05/08/2020

**Zaak C-296/20**

**Verzoek om een prejudiciële beslissing**

**Datum van indiening:**

3 juli 2020

**Verwijzende rechter:**

Bundesgerichtshof (Duitsland)

**Datum van de verwijzingsbeslissing:**

12 mei 2020

**Verzoekende partij:**

Commerzbank AG

**Verwerende partij:**

E.O.

---

**BUNDESGERICHTSHOF**

**(hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland)**

**BESLISSING**

[OMISSIS]

van

12 mei 2020

in het geding

Commerzbank AG,...

Düsseldorf,

verzoekende partij,

[OMISSIS]

tegen

E.O.,... , Zwitserland,  
verwerende partij,

[OMISSIS] [Or. 2]

De elfde civiele kamer van het Bundesgerichtshof heeft op 12 mei 2020 [OMISSIS] beslist:

- I. De behandeling van de zaak wordt geschorst.
- II. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt overeenkomstig artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen ter uitlegging van het op 30 oktober 2007 te Lugano ondertekende verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken ([PB 2009, L 147, blz. 5]; hierna: „Lugano II-verdrag”):
  1. Moet artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag aldus worden uitgelegd dat het „ontplooien” van commerciële of beroepsactiviteiten in de door dit verdrag gebonden staat waar de consument woonplaats heeft, vereist dat reeds bij de voorbereiding en de sluiting van de overeenkomst sprake is van grensoverschrijdende activiteiten van de contractpartner van de consument, of moet de bepaling tevens worden toegepast, teneinde het voor een vordering bevoegde gerecht te bepalen, wanneer de contractpartijen bij de sluiting van de overeenkomst hun woonplaats in de zin van artikel 59 en 60 van het Lugano II-verdrag in dezelfde door het verdrag gebonden staat hadden en de rechtsverhouding pas naderhand een internationaal aspect [Or. 3] heeft gekregen doordat de consument later naar een andere door het verdrag gebonden staat is verhuisd?
  2. Voor zover een grensoverschrijdende activiteit op het tijdstip van de sluiting van de overeenkomst niet noodzakelijk is:

Sluit artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag juncto artikel 16, lid 2, van het Lugano II-verdrag algemeen uit dat volgens artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag wordt bepaald welk gerecht bevoegd is, wanneer de consument tussen de sluiting van de overeenkomst en het instellen van de vordering naar een andere door het verdrag gebonden staat is verhuisd, of is daarenboven vereist dat de contractpartner van de consument zijn commerciële of beroepsactiviteiten ook in de staat van de nieuwe woonplaats ontplooit of ze daarop richt en de overeenkomst onder die activiteiten valt?

Motivering:

I.

- 1 De verzoekende bank, een te Frankfurt am Main gevestigde aandelenvennootschap naar Duits recht, daagt verweerder voor de rechter wegens rood staan op een girorekening.
- 2 In 2009 opende verzoekster via haar bijkantoor te Dresden een girorekening voor de destijds te Dresden woonachtige verweerder, die zij voerde als **[Or. 4]** rekening-courantrekening in de lopende rekening en waarvoor zij regelmatig rekeningoverzichten verstrekke. Later verstrekke verzoekster aan verweerder een creditcard, waarvan de uitgaven zoals overeengekomen werden afgerekend via de reeds genoemde girorekening. Volgens de vaststellingen van de appelrechter gedoogde verzoekster vervolgens een negatief saldo op de girorekening, wanneer verweerder met zijn creditcard uitgaven deed ten laste van deze girorekening zonder dat hiervoor noodzakelijke dekking bestond. Dat was althans op grond van een afschrijving van de creditcard van 3 september 2013 voor een bedrag van EUR 4 977,92 het geval.
- 3 In januari 2015 wilde verweerder, die in 2014 naar M. (Zwitserland) was verhuisd, de zakelijke relatie met verzoekster beëindigen. Op dat tijdstip vertoonde de girorekening een negatief saldo van EUR 6 283,37. Verweerder weigert dat saldo te betalen wegens het in september 2013 afgeschreven bedrag, aangezien deze afschrijving is geschied omdat de creditcard zonder zijn toestemming door derden oneigenlijk is gebruikt. Verzoekster bestrijdt dat en wijst erop dat de handtekening van de gebruiker van de creditcard op de overgelegde afschrijvingsdocumenten die van verweerder is.
- 4 Na verscheidene vruchteloze aanmaningen heeft verzoekster in april 2015 „de kredietrelatie” met onmiddellijke ingang beëindigd en betaling aan haar gevorderd van het debetsaldo van EUR 4 796,56, te vermeerderen met rente en kosten sinds het laatste rekeningoverzicht. Verweerder heeft dat saldo niet betaald.
- 5 Het Amtsgericht (rechter in eerste aanleg) heeft de vordering van EUR 4 856,61, vermeerderd met rente, niet-ontvankelijk verklaard, omdat het niet bevoegd was. Het hoger beroep van verzoekster heeft geen resultaat opgeleverd. Met de door de appelrechter toegelaten Revision handhaaft verzoekster haar vordering tot betaling. **[Or. 5]**

## II.

- 6 De uitkomst van de Revision hangt af van de uitlegging van artikel 15, lid 1, onder c), en artikel 16, lid 2, van het Lugano II-verdrag. Voor een oordeel aangaande de Revision moet de behandeling van de zaak derhalve worden geschorst en moet het Hof overeenkomstig artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing worden verzocht.
- 7 1. De internationale bevoegdheid van de aangezochte rechter wordt in het onderhavige geval – zoals ook de appelrechter heeft aangenomen – overeenkomstig artikel 63, lid 1, en artikel 64, lid 2, onder a), van het Lugano II-verdrag bepaald volgens de bepalingen van dat verdrag, aangezien de vordering in

november 2016 is ingesteld en dus na de inwerkingtreding van het Lugano II-verdrag, zowel voor de Europese Unie als voor de Zwitserse Bondsstaat [OMISSIS], arrest Hof van 20 december 2017, ██████████ C-467/16 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2017:993] punt 37[OMISSIS] en verweerder op dat tijdstip zijn woonplaats in Zwitserland had.

- 8 2. De internationale bevoegdheid van de lagere rechters kon alleen voortvloeien uit artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag, aangezien er wegens de woonplaats van verweerder in Zwitserland bij het instellen van een vordering geen sprake is van internationale bevoegdheid van een Duitse rechter, noch volgens artikel 2, lid 1, van het Lugano II-verdrag noch volgens artikel 16, lid 2, van het Lugano II-verdrag. Volgens de feiten waarop de Revision is gebaseerd, is voldaan aan de voorwaarden van artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag.
- 9 a) Voorwerp van de procedure wordt gevormd door verbintenissen uit overeenkomst **[Or. 6]**
- 10 Aangezien de bewoordingen van artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag in wezen overeenkomen met de bewoordingen van artikel 7, punt 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „verordening nr. 1215/2012”), evenals met die van de voorganger ervan, artikel 5, punt 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „verordening nr. 44/2001”), is de rechtspraak van het Hof aangaande de uitlegging van deze Unierechtelijke bepalingen eveneens relevant voor de uitlegging van artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag (zie arresten Hof van 20 december 2017, ██████████ C-467/16 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2017:993] punt 46 e.v.; 11 april 2019, ██████████ en ██████████ C-603/17 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2019:310] punt 22, en 2 mei 2019, Pillar Securitisation, C-694/17 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2019:345] punt 27, alsmede beschikking Hof van 15 mei 2019, MC, C-827/18 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2019:416] punt 19).
- 11 Het begrip „verbintenissen uit overeenkomst” moet autonoom worden uitgelegd teneinde de eenvormige toepassing van het verdrag te waarborgen in alle verdragssluitende staten (zie arrest Hof van 14 maart 2013, Česká sporitelna, C-419/11 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2013:165] punt 45 en aldaar aangehaalde rechtspraak), en vereist dat er sprake is van een door een persoon jegens een ander vrijwillig aangegane verbintenis waarop de desbetreffende vordering is gebaseerd (zie arrest Hof van 14 maart 2013, [Česká sporitelna, C-419/11] [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2013:165] punt 46 e.v. en aldaar aangehaalde rechtspraak). Het volstaat dat verzoeker overtuigend verbintenissen uit overeenkomst aanvoert (zie arresten Hof van 4 maart 1982, ██████████ 38/81, [OMISSIS] [ECLI:EU:C:1982:79] punt 7; 28 januari 2015, ██████████ C-375/13 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:37]

- punt 61 e.v., en 20 april 2016, Profit Investment SIM, C-366/13 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2016:282] punt 54).
- 12 Dat is in casu het geval. Verzoekster vordert namelijk betaling van het – in elk geval gedoogde – negatieve saldo op de girorekening na de opzegging ervan [**Or. 7**] en dus de terugbetaling van een verstrekte lening, aangezien door een gedoogd negatief saldo impliciet een consumentenkredietovereenkomst wordt gesloten [OMISSIS] [nationale rechtspraak].
  - 13 b) De kredietverstrekking van de verzoekende bank aan verweerder vormt een dienst in de zin van artikel 5, punt 1, onder b), tweede gedachtstreep, van het Lugano II-verdrag (zie arrest Hof van 15 juni 2017, ██████████ C-249/16 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2017:472] punt 34 e.v.; [OMISSIS] [nationale rechtspraak]). Krachtens deze bepaling is voor alle vorderingen uit de kredietovereenkomst de plaats beslissend waar aan de voor de overeenkomst kenmerkende verbintenis is voldaan (zie arrest Hof van 15 juni 2017, [OMISSIS] ██████████ C-249/16 [ECLI:EU:C:2017:472] punt 29 e.v.; [OMISSIS] [nationale rechtspraak]). In het geval van een kredietovereenkomst is de kenmerkende verbintenis de kredietverstrekking zelf, terwijl de verbintenis van de kredietnemer tot terugbetaling van dat bedrag slechts het gevolg is van de uitvoering van de prestatie van de kredietverstrekker (zie arrest Hof van 15 juni 2017, [OMISSIS] ██████████ C-249/16 [ECLI:EU:C:2017:472] punt 41; [OMISSIS] [nationale rechtspraak]). Dienovereenkomstig is in casu de volgens artikel 5, punt 1, onder b), tweede gedachtstreep, van het Lugano II-verdrag voor de bevoegdheid beslissende plaats Dresden, aangezien de lening aldaar is verstrekt.
  - 14 3. Het is echter de vraag of – zoals de appelrechter heeft geoordeeld – de toepassing van artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag in het onderhavige geval is uitgesloten door artikel 15, lid 1, onder c), en artikel 16, lid 2, van het Lugano II-verdrag.
  - 15 a) Voor de uitlegging van de artikelen 15 en 16 van het Lugano II-verdrag moet de rechtspraak aangaande de artikelen 15 en 16 van verordening nr. 44/2001 en de artikelen 17 en 18 van verordening nr. 1215/2012 in aanmerking worden genomen, aangezien deze bepalingen nagenoeg gelijkkluidend zijn (zie arrest Hof van 2 mei 2019, Pillar Securitisation, C-694/17 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2019:345] punt 27). [**Or. 8**]
  - 16 b) De rechterlijke bevoegdheid wordt vastgesteld volgens afdeling 4 van het Lugano II-verdrag, wanneer is voldaan aan de drie in artikel 15, lid 1, van het Lugano II-verdrag vermelde voorwaarden. Ten eerste moet een contractpartij een consument zijn die in een kader handelt dat als niet bedrijfs- of beroepsmatig kan worden beschouwd; ten tweede moet de overeenkomst tussen deze consument en een beroepsbeoefenaar daadwerkelijk zijn gesloten, en ten derde moet deze overeenkomst onder een van de in lid 1, onder a) tot en met c), van dit artikel 15 van het Lugano II-verdrag, bedoelde categorieën vallen. Dit zijn cumulatieve voorwaarden, zodat wanneer aan een van de drie voorwaarden niet is voldaan, de

bevoegdheid niet kan worden vastgesteld op grond van de regels inzake consumentenovereenkomsten (zie arresten Hof van 14 maart 2013, *Ceská sporitelna*, C-419/11 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2013:165] punt 30; 28 januari 2015, [REDACTED] C-375/13 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:37] punt 23; 23 december 2015, [REDACTED] C-297/14 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:844] punt 24, en 26 maart 2020, *Primera Air Scandinavia*, C-215/18 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2020:235] punt 56).

- 17 Volgens de feiten waarop de Revision is gebaseerd moet ervan worden uitgegaan dat is voldaan aan de eerste twee voorwaarden. Het is daarentegen niet volkomen duidelijk of ook is voldaan aan de derde voorwaarde. Aangezien de litigieuze kredietovereenkomst niet valt onder artikel 15, lid 1, onder a) en b), van het Lugano II-verdrag, komt in casu alleen artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag in aanmerking, dat ook pure kredietovereenkomsten omvat (zie arrest Hof van 2 mei 2019, *Pillar Securitisation*, C-694/17 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2019:345] punt 28 e.v.) en vereist dat de andere contractpartner in de door dit verdrag gebonden staat waar de consument woonplaats heeft, commerciële of beroepsactiviteiten ontplooit of dergelijke activiteiten met ongeacht welke middelen richt op die staat, of op meerdere staten met inbegrip van die staat, en de overeenkomst onder die activiteiten valt. **[Or. 9]**
- 18 c) Ter uitlegging van het „richten op” heeft het Hof uiteengezet dat „het voor de toepassing van artikel 15, lid 1, onder c), [van verordening nr. 44/2001] vereist is dat de ondernemer zijn wil tot uitdrukking heeft gebracht om commerciële betrekkingen aan te knopen met consumenten in één of meerdere andere lidstaten, waaronder die waar de consument woonplaats heeft”, en dat bijgevolg bij de beoordeling van een overeenkomst tussen een ondernemer en een bepaalde consument dient te worden onderzocht of er vóór de sluiting van de overeenkomst met deze consument aanwijzingen waren dat de ondernemer van plan was om handel te drijven met consumenten die woonplaats hebben in andere lidstaten, waaronder die waar deze consument woonplaats heeft, in die zin dat hij bereid was om met deze consumenten een overeenkomst te sluiten (arrest Hof van 7 december 2010, [REDACTED] *Hotel Alpenhof*, C-585/08 en C-144/09 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2010:740] punt 75 e.v.).
- 19 De verwijzende rechter neigt ertoe aan te nemen dat dienovereenkomstig ook het „ontplooien” van een activiteit in de zin van artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag vereist dat de contractpartner van de consument zijn wil tot uitdrukking heeft gebracht om commerciële betrekkingen aan te knopen met consumenten in een andere door dit verdrag gebonden staat, en er derhalve niet is voldaan aan deze voorwaarde wanneer – zoals in casu – de consument en zijn contractpartner bij het sluiten van de overeenkomst hun zetel hebben in dezelfde door dit verdrag gebonden staat [OMISSIS] **[Or. 10]**[OMISSIS] [vermelding van rechtsgeleerde literatuur en rechtspraak].
- 20 Daarvoor pleit volgens de verwijzende rechter dat artikel 15, lid 1, van het Lugano II-verdrag afwijkt van zowel de algemene bevoegdheidsregel van artikel 2, lid 1,

van het Lugano II-verdrag, als de in artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag geformuleerde bijzondere bevoegdheidsregel inzake verbintenissen uit overeenkomst en derhalve strikt moet worden uitgelegd (zie arresten Hof van 14 maart 2013, Česká sporitelna, C-419/11 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2013:165] punt 26 en aldaar aangehaalde rechtspraak; 28 januari 2015, [REDACTED] C-375/13 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:37] punt 28; 23 december 2015, [REDACTED] C-297/14 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:844] punt 32, en 26 maart 2020, Primera Air Scandinavia, C-215/18 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2020:235] punt 55). Bovendien blijkt uit de rechtspraak van het Hof dat hoewel artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag dient ter bescherming van de consument, dit niet impliceert dat deze bescherming absoluut is (zie arresten Hof van 7 december 2010, [REDACTED] Hotel Alpenhof, C-585/08 en C-144/09 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2010:740] punt 70; 6 september 2012, [REDACTED] C-190/11 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2012:542] punt 33, en 23 december 2015, [REDACTED] C-297/14 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:844] punt 32).

- 21 Volgens de verwijzende rechter pleit bovendien de handhaving van artikel 15, lid 1, onder a) en b), van het Lugano II-verdrag ervoor dat, ondanks de alle soorten overeenkomsten omvattende formulering van artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag, de in de eerste twee letters vermelde soorten overeenkomsten ook de gevallen omvatten waar er bij de sluiting van de overeenkomst geen sprake is van een internationaal aspect, terwijl letter c) op dat tijdstip reeds uitgaat van grensoverschrijdende activiteiten van de contractpartner van de consument. Ten slotte wordt aangaande een dergelijke voorwaarde aangevoerd dat het bij het „ontplooien” niet om een volledig zelfstandig begrip gaat, maar alleen om een bijzonder geval van het „richten op” [OMISSIS] [vermelding van rechtsgeleerde literatuur].
- 22 Nochtans is de juiste toepassing van artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag niet zo evident dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan (zie arresten Hof van 6 oktober 1982, Cilfit e.a., 283/81 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:1982:335] punt 16, en 15 september 2005, Intermodal Transports, C-495/03 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2005:552] punt 33). In het verzoek om een prejudiciële beslissing dat aanleiding heeft gegeven tot het arrest van het Hof van 17 november 2011, Hypotecni banka (C-327/10, [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2011:745]), had de verwijzende rechter namelijk aangenomen dat het bij de in dat hoofdgeding litigieuze leningovereenkomst ging om een consumentenovereenkomst in de zin van artikel 15, lid 1, onder c), van verordening nr. 44/2001 (zie conclusie van 8 september 2011 van advocaat-generaal Trstenjak in zaak Hypotecni banka, C-327/10 [ECLI:EU:C:2011:561] punten 41 en 87), en het Hof heeft op basis daarvan verordening nr. 44/2001 aldus uitgelegd, dat in een situatie zoals die van dat hoofdgeding – onder bepaalde omstandigheden – de gerechten van de lidstaat waar zich de laatst bekende woonplaats van de consument bevindt, bevoegd zijn krachtens artikel 16, lid 2, van verordening nr. 44/2001 (zie arrest Hof van 17 november 2011, [OMISSIS] [Hypotecni banka, C-327/10] [ECLI:EU:C:2011:745] punt 55). In dat hoofdgeding had de consument – zoals in het in casu te beslechten geval – op het



tijdstip van de sluiting van de overeenkomst zijn woonplaats in dezelfde lidstaat als zijn contractpartner, de latere verzoekster (zie arrest Hof van 17 november 2011, [OMISSIS] [Hypotecni banka, C-327/10] [ECLI:EU:C:2011:745] punten 20 en 22).

- 23 d) Indien er ook sprake zou zijn van het „ontplooien” van activiteiten van de contractpartner van de consument in de zin van artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag, wanneer de consument en zijn contractpartner bij de sluiting van de overeenkomst hun woonplaats respectievelijk hun zetel in dezelfde staat zouden hebben, zou de nadere vraag rijzen of na de verhuizing van de consument uit de gemeenschappelijke [Or. 12] staat van vestiging naar een andere door het verdrag gebonden staat, artikel 16, lid 2, van het Lugano II-verdrag zonder verdere voorwaarden de basis vormt voor de exclusieve bevoegdheid van de gerechten in de nieuwe staat van vestiging van de consument [OMISSIS] [vermelding van literatuur en rechtspraak] dan wel of daarenboven vereist is dat de contractpartner van de consument in deze staat commerciële of beroepsactiviteiten ontplooit of dergelijke activiteiten richt op die staat [OMISSIS] [vermelding van literatuur en rechtspraak].
- 24 Volgens de verwijzende rechter pleit voor een dergelijke aanvullende voorwaarde [OMISSIS] [vermelding van rechtsgeleerde literatuur] de – in overweging 11 van verordening nr. 44/2001 en in overweging 15 van verordening nr. 1215/2012 algemeen geformuleerde – [Or. 13] doelstelling dat moet worden gewaarborgd dat voorzienbaar is welk gerecht bevoegd is (zie arresten Hof van 28 januari 2015, ██████████ C-375/13 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:37] punt 29; 23 december 2015, ██████████ C-297/14 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2015:844] punt 39, en 26 maart 2020, Primera Air Scandinavia, C-215/18 [OMISSIS] [ECLI:EU:C:2020:235] punt 62). De ondernemer kan door artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag zijn risico aangaande de rechterlijke bevoegdheid inperken, doordat deze bepaling in tegenstelling tot artikel 15, lid 1, onder a) en b), van het Lugano II-verdrag de rechterlijke bevoegdheid betreffende de consument afhankelijk maakt van een op het tijdstip van de sluiting van de overeenkomst reeds bestaande relatie met de activiteiten van de ondernemer in de staat van de woonplaats van de consument [OMISSIS] [vermelding van rechtsgeleerde literatuur]. Een dergelijke inperking zou niet zijn gewaarborgd wanneer de exclusieve rechterlijke bevoegdheid van artikel 16, lid 2, van het Lugano II-verdrag na de sluiting van de overeenkomst samen met de verandering van de woonplaats naar een andere staat zou overgaan, waarop de ondernemer bij de sluiting van de overeenkomst zijn activiteiten niet had gericht [OMISSIS] [vermelding van rechtsgeleerde literatuur]. Daarentegen zou met het vereiste dat de ondernemer zelf een toereikend verband met deze staat tot stand heeft gebracht door de ontplooiing van zijn activiteiten in of het richten ervan op de staat van de nieuwe woonplaats, een evenwicht tot stand worden gebracht tussen de bescherming van de consument van artikel 16 van het Lugano II-verdrag en het belang van de voorzienbaarheid en de planning van de ondernemer [OMISSIS] [vermelding van rechtsgeleerde literatuur].

- 25 Dienovereenkomstig heeft ook Schlosser (Rapport over het verdrag inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland tot het verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, alsmede tot het protocol betreffende de uitlegging daarvan door het Hof van Justitie, PB 1979, C 59, blz. 71,[OMISSIS]) aangenomen dat indien de consument na de sluiting van de overeenkomst zijn woonplaats naar een andere **[Or. 14]** staat overbrengt, de afdeling „Bevoegdheid in consumentenzaken” van het Executieverdrag in de versie van het eerste verdrag inzake de toetreding van 9 oktober 1978 (hierna: „Executieverdrag oude versie) in de bij artikel 13, lid 1, punten 1 en 2, van het Executieverdrag oude versie geregelde gevallen volgens artikel 13, lid 1, punt 3, van het Executieverdrag oude versie zonder meer toepasselijk is, maar alleen wanneer aan de in deze bepaling vermelde voorwaarden is voldaan in de staat van de nieuwe woonplaats [OMISSIS] [vermelding van rechtsgeleerde literatuur].
- 26 e) Wanneer het „ontplooien” in de zin van artikel 15, lid 1, onder c), van het Lugano II-verdrag zou vereisen dat de ondernemer reeds bij de sluiting van de overeenkomst grensoverschrijdend actief was, zou in casu volgens de feiten waarop de Revision is gebaseerd niet zijn voldaan aan de voorwaarden ervan, zodat anders dan het oordeel van de appelrechter, de bevoegdheid volgens artikel 5, punt 1, van het Lugano II-verdrag niet zou wijken.
- 27 Wanneer artikel 15, lid 1, onder c), en artikel 16 van het Lugano II-verdrag daarentegen ook toepasselijk zouden zijn indien de consument en zijn contractpartner bij de sluiting van de overeenkomst in dezelfde staat zijn gevestigd, en na de verhuizing van de consument alleen zijn nieuwe woonplaats beslissend zou zijn voor de toepassing van artikel 16 van het Lugano II-verdrag, dan zou in casu een vordering bij **[Or. 15]** de volgens artikel 5, lid 1, van het Lugano II-verdrag bevoegde rechter zijn uitgesloten, en zou de appelrechter alles bij elkaar genomen terecht hebben aangenomen dat de Duitse rechter niet beschikt over internationale bevoegdheid.

[OMISSIS][handtekeningen]

[eerdere instanties]